

TUDOR ARGHEZI

CUVINTE POTRIVITE
Antologie

Ediție îngrijită de Florin Ioniță

Cuprins

<i>Tabel cronologic</i>	5
<i>Notă asupra ediției</i>	17

CUVINTE POTRIVITE

(1927)

Testament	19
Cântec de adormit Mitzura	21
Melancolie	22
Muntele Măslinilor	23
Târziu de toamnă	24
Psalm (<i>Aș putea vecia cu tovărășie</i>)	25
Seara	27
Vânt de toamnă	28
Marină	29
Mâhniri	30
Psalm (<i>Sunt vinovat că am râvnit</i>)	31
Creion (<i>Vino joc de vorbe goale</i>)	33
Morgenstimmung	34
Chemarea	36
Psalm (<i>Tare sunt singur, Doamne, și pieziș!</i>)	37
Întoarcere în țărână	39
Descântec	40
Lumină lină	41
Creion (<i>Obrajii tăi mi-s dragi</i>)	42
Miez de noapte	43

Niciodată toamna.....	44
Heruvim bolnav.....	45
Cântare.....	46
Psalm (<i>Ruga mea e fără cuvinte</i>).....	47
Belșug.....	49
Ex libris.....	50
Psalm (<i>Nu-ți cer un lucru prea cu neputință</i>).....	51
Poate că este ceasul.....	52
Nehotărâre.....	53
Psalm (<i>Te drămuiesc în zgomot și-n tăcere</i>).....	54
Arheologie.....	55
Mănăstire.....	56
Psalm (<i>Pentru că n-a putut să te-nțeleagă</i>).....	58
Drum în iarnă.....	59
Gravură.....	61
Creion (<i>Trecând pe puntea-ngustă</i>).....	63
Psalm (<i>Pribeag în șes, în munte și pe ape</i>).....	65
Biulbiul.....	66
Icoană.....	67
Toamnă.....	68
Oseminte pierdute.....	69
Între două nopți.....	70
Restituiri.....	71
Despărțire.....	72
Psalmul de taină.....	73
Psalm (<i>Vecinul meu a strâns cu nendurare</i>).....	76
Rugă de vecernie.....	78
Blesteme.....	80
Duhovnicească.....	83
Lingoare.....	85
Rugă de seară.....	87
Zăpadă.....	89
De-a v-ați ascuns.....	90
Incertitudine.....	93

Addenda

Epitaf.....	95
Portret.....	96

FLORI DE MUCIGAI

(1931)

Flori de mucigai.....	97
Pui de găi.....	98
Ion Ion.....	101
Tinca.....	102
Serenadă.....	104
Ucigă-l toaca.....	105
Fătălăul.....	107
Sici, bei.....	109
Cântec mut.....	110
Șatra.....	112
Rada.....	114
Ceasul de-apoi.....	115

CĂRTICICĂ DE SEARĂ

(1935)

Cuvânt.....	116
Ora rece.....	118
Mă uit.....	119
De Paști.....	121
Miere și ceară.....	122
Fabulă.....	123
Har.....	124
Vaca lui Dumnezeu.....	125
Domnița.....	127

Zăbavă	129
Cântec din fluier	130
Haide	132
Ora târzie	134
Transfigurare	135
Logodnă	136
Mirele	138
Îngenunchiere	139
Mireasa	140
Căsnicie	142
Ghicitoarea	143

Addenda

Făclii	145
O zi	146
Priveghere	147
Un cântec	149
Înviere	151
Logodnă	152
Nu am...	154
Să vedem...	155
Frageda	156
Cuvinte stricate	158
Nu e	159

HORE (1939)

Iarba trează	161
În perdea	162
Buruiană, nu știu care	163
Frunză palidă, floare galbenă	165

Colind	167
Crucea veche	168
Pui de vânt	169
Urare	171
O lăcustă	172
A venit	174
Făcătură	176
Bâlci în Aldebaran	177
Denie	179
Luna s-a	180
Cântec de boală	181
Iese vatra	183
Într-un lac	184
Cântec de buduroi	185

Hore de copii

Abece	187
E de-atuncea tipărit	189
Hora lui Esop	190
Horă de hâtru	192
Horă de băieți	194
Examen de ucenici	196
Horă în grădină	199
Horă-n bățatură	200
Horă de șoareci	201

ALTE CUVINTE POTRIVITE (1940)

Epigraf	207
Inscripție	208
Creion (<i>Luna umblă printre case</i>)	209

Psalm (<i>Ca să te-ating, târâș pe rădăcină</i>)	210
Toamnă de suflet	211
Cirip	212

ȘAPTE CÂNTECE CU GURA-NCHISĂ

(1940)

Tot o sarică	213
Toate stelele	214
De pe podul râului	215
Dormi?	216

DIN ABECEDAR

(1940)

Iarna blajină	218
Pe o piatră	220
Unui prieten mic	221
Alfabetul	222

UNA SUTĂ UNA POEME

(1947)

Inscripția cărții	225
Ziua albă	227
Ziua cenușie	228
Un plop uscat	229
Domniță	230
Ce plângi?	231
Copilă	233
François Villon	235
Mă uit la flori	236

Psalm (<i>Fără-a te ști decât din presimțire</i>)	238
Au trecut	240
Desen romantic, zgâriat pe o amforă veche	242
Păianjenul	243
Cetate medievală	244
Doi frumoși	245
Inscripție în pantoful logodnicei	246
Ai văzut?	247
De când mă știi	248

STIHURI NOI (1946–1955)

(1956)

Parada	250
Două capre	255
Creion (<i>În grădina-n care scriu</i>)	256
Adormita	257
Creion (<i>Fă-te, suflete, copil</i>)	258
Steaua-n iarbă	259
Nici nu-i pasă	260
Cinci pisici	261
Joc de creion	262
Didactică	264
Giuvaiere	268
Cuiul	270

STIHURI PESTRIȚE

(1957)

O furnică	272
Greierele	274
Noapte de an (Colindet)	277
Viscolul	281

FRUNZE

(1961)

Cântec	284
De ce-aș fi trist?	285
Cântec la fereastră	287
S-aștept?	288
Psalm (<i>Călare-n șea, de-a fuga pe vânt, ca Făt-Frumos</i>) ...	289

POEME NOI

(1963)

De-abia plecuseși	290
Mi-e sete	291
Spuneai ceva?	292
Focul și lumina	293

CADENȚE

(1964)

Dragoste târzie	302
Fluture, tu	304

SILABE

(1965)

84	305
Ora răzleață	306
Psalm (<i>Am fost să văd pe Domnul...</i>)	307

RITMURI

(1966)

Psalmul mut	308
Două stepe	309

NOAPTEA

(1967)

Psalm (<i>Când m-ai făcut, mi-ai spus: de-acum, trăiește</i>) ...	310
Nelămurire	311

FRUNZELE TALE

(1968)

Frunzele tale	312
Psalm (<i>Doamne, tu singur văd că mi-ai rămas...</i>)	313

Din periodice

Pe ploaie	314
Oraș medieval	316
Iată, sufletule.....	317
Joc de chiciuri	318
Vrăbiile	320
Tună	321
Vântul	322
De Crăciun	323
Nu mai zăresc.....	324
Mi se pare.....	325
Adam și Eva. Tablouri biblice	326
Adam și Eva	326
Paradisul	328
Porunca	330
Păcatul	332
Pedeapsa	334
Târlă	336
Podoabe	337
<i>Repere critice</i>	339

CUVINTE POTRIVITE
(1927)

Testament

Nu-ți voi lăsa drept bunuri, după moarte,
Decât un nume adunat pe-o carte,
În seara răzvrătită care vine
De la străbunii mei până la tine,
Prin râpi și gropi adânci,
Suite de bătrânii mei pe brânci,
Și care, tânăr, să le urci te-așteaptă,
Cartea mea-i, fiule, o treaptă.

Așează-o cu credință căpătâi.
Ea e hrisovul vostru cel dintâi,
Al robilor cu săricile, pline
De osemintele vărsate-n mine.

Ca să schimbăm, acum, întâia oară
Sapa-n condei și brazda-n călimară,
Bătrânii-au adunat, printre plăvani,
Sudoarea muncii sutelor de ani.
Din graiul lor cu-ndemnuri pentru vite
Eu am ivit cuvinte potrivite
Și leagăne urmașilor stăpâni.
Și, frământate mii de săptămâni,
Le-am prefăcut în versuri și-n icoane.
Făcui din zdrențe muguri și coroane.

Veninul strâns l-am preschimbato în miere,
Lăsând întreagă dulcea lui putere.
Am luat ocaro, și torcând ușure
Am pus-o când să-mbie, când să-njure.
Am luat cenușo morților din vatră
Și am făcut-o Dumnezeu de piatră,
Hotar înalt, cu două lumi pe poale,
Păzind în piscul datoriei tale.

Durerea noastră surdă și amară
O grămădii pe-o singură vioară,
Pe care ascultând-o a jucat
Stăpânul, ca un țap înjunghiat.
Din bube, mucegaiuri și noroi
Isca-am frumuseți și prețuri noi.
Biciul răbdato se-ntoarce în cuvinte
Și izbăvește-ncet pedepsitor
Odrasla vie-a crimei tuturor.
E-ndreptățirea ramurei obscure
Ieșită la lumină din pădure
Și dând în vârfo, ca un ciorchin de negi,
Rodul durerii de vecii întregi.

Întinsă leneșo pe canapeo,
Domnița suferă în cartea mea.
Slova de foc și slova făurită
Împărechiate-n carte se mărită,
Ca fierul cald îmbrățișat în clește.
Robul a scris-o, Domnul o citește,
Făr-a cunoaște că-n adâncul ei
Zace mânia bunilor mei.

Cântec de adormit Mitzura

Doamne, fă-i bordei în soare,
Într-un colț de țară veche,
Nu mai nalt decât o floare
Și îngust cât o ureche.

Și-n pridvor, un ochi de apă
Cu o luntre cât chibritul,
Ca-n crâmpeiul lui să-ncapă
Cerule tău și nesfârșitul.

Dă-i un fluture blajin
Și o broască de smarald.
Și-n pădurea de pelin
Fă să-i stea bordeiul cald.

Și mai dă-i, Doamne, vopsele
Și hârtie chinezească,
Pentru ca, mânjind cu ele,
Slava ta s-o smângălească.

Și când totul va fi gata
S-o mută la ea și tata.